

Årsrapport 2021

Stadsbyggnadsnämnden

Rapport från
Stadsrevisionen
Nr 12, 2022

Dnr: RVK 2022/13

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som revisionsrapporter.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Rapporterna kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till

Stadsbyggnadsnämnden

Årsrapport 2021

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av stadsbyggnadsnämndens verksamhet under 2021.

Revisorerna har den 23 mars 2022 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till stadsbyggnadsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2022.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Ulf Fridebäck
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Stadsrevisionen

Hantverkargatan 3d
105 35 Stockholm
Växel 08-508 29 000
revision.rvk@stockholm.se
start.stockholm/revision

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att stadsbyggnadsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Årets granskning av samverkan i stadsbyggnadsprocessen visar att samverkan mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden fungerar. En granskning av nämndens styrning och uppföljning av tillsynsverksamheten inom bygglov visar bl.a. att åtgärder behövs för att hantera den växande ärendekön så att tillsynsärenden handläggs enkelt, snabbt och kostnadseffektivt.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat attesthantering, inköpsprocessen, intäktsprocessen, förtroendekänsliga poster och löneprocessen. Avvikelser har identifierats i intäktsprocessen men sammantaget bedöms den interna kontrollen i huvudsak vara tillräcklig i granskade processer.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att slutföras avser delegationsordningen och direktupphandlingar.

Innehåll

1	Årets granskning	1
2	Verksamhet och ekonomi	2
2.1	Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2	Ekonomiskt resultat	5
2.2.1	<i>Driftverksamhet</i>	5
3	Intern kontroll.....	6
4	Räkenskaper.....	8
5	Uppföljning av tidigare års granskning	8
	Bilaga 1 – Årets granskning	9
	Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	14
	Bilaga 3 – Bedömningskriterier	19

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll
- Räkenskaper

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen samt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av i vilken utsträckning nämnden åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

Revisorerna träffade våren 2021 representanter för nämnden för en genomgång av 2020 års granskning och avstämning inför 2021.

Granskningsledare har varit Anna Spetz m.fl. vid revisionskontoret och Rebecka Hansson vid PwC AB.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser samt haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms i allt väsentligt ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundar sig på granskning av nämndens redovisning och på de granskningar som genomförts under året.

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Nämndens verksamhetsmässiga resultat för 2021 är i allt väsentligt förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Nämnden redovisar att den bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. I likhet med föregående år bedömer nämnden att samtliga av fullmäktiges tolv mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Nämnden bedömer verksamhetsmålet ”Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov” som helt uppfyllt. Detta trots att utfallet för samtliga de indikatorerna som är kopplade till verksamhetsmålet avviker från årsmålet, se nedan.

KF-indikator	Årsmål	VB 2021	VB 2020	VB 2019
Antal bostäder i godkända/ antagna detaljplaner	10 000	8 060	6 344	5 322
Antal bostäder i godkända/ antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholms-förhandling	5 000	655	2 545	1 206
Antal påbörjade bostäder	10 000	5 142	3 856	4 815
Nämndindikator				
Antal bostäder i start-PM för detaljplaner	10 000	9 494	10 976	10 427

I bedömningen av måluppfyllelsen har nämnden tagit hänsyn till sin begränsade rådighet inom målområdet. Avseende antalet bostäder i godkända och antagna detaljplaner har 8 060 av årsmålets 10 000

bostäder antagits eller godkänts under året. Främsta orsaken till att årsmålet inte nås anges vara förseningar p.g.a. nya krav på utredningar till följd av risk för skyfall och skred samt andra utmaningar med ökade och ändrade statliga utredningskrav. Utfallet avseende antal bostäder i godkända och antagna planer detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling avviker kraftigt från årsmålet. Detta uppges bero på att de detaljplaner som behövdes för att nå målet inte hade kommit tillräckligt långt i planprocessen för att kunna antas 2021. Vissa åtgärder har satts in under året för att nå årsmålet såsom en ny organisation med ytterligare en detaljplanenhet inom influensområdet, en utvecklad månadsrapportering samt att i handläggningen prioritera ärenden som tillhör området.

Årsmålet för antal bostäder i start-PM, som är det mål som nämnden anser sig ha störst rådighet över, nåddes delvis. Resultatet blev 9 494 bostäder, vilket motsvarar knappt 95 procent av målet om 10 000 bostäder. Nämnden konstaterar i sin verksamhetsberättelse att antalet projekt som kan starta behöver bli fler för att årsmålet ska kunna nås.

Nämnden anser sig ha bidragit till måluppfyllelsen på olika sätt, bl.a. genom ett systematiskt kvalitetsarbete. Ett antal strategiska dokument har fastställts för att säkerställa kvalitet i stadsutvecklingen. Exempel på sådana är Stockholms Byggnadsordning, Stockholms arkitekturpolicy och strategin för småhus- och villaområden. Även digitaliseringsarbetet anses kunna bidra till måluppfyllelsen. En E-tjänst för bygglovsansökningar har lanserats under året och nämnden har även upphandlat ett verktyg för digitala detaljplaner.

Stadsbyggnadsnämnden är tillsammans med exploateringsnämnden viktiga aktörer i arbetet med att nå stadens bostadsmål. Detta kräver en utvecklad och kontinuerlig samverkan i frågor om stadens bostadsprojekt. Under året har revisionskontoret genomfört en granskning som har varit inriktad på samverkan i stadsbyggnadsprocessen. Granskningen visar att samarbete mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden sker på alla nivåer inom organisationerna. Planering och prioritering av bostadsprojekt görs gemensamt. Nämnden bör dock säkerställa att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstängen. Eftersom de beslut som påverkar måluppfyllelsen i bostadsmålen tas sent på året behöver nämnden se över åtgärder för att få ett jämnare arbetsflöde under året.

Nämndens nyckeltal visar att 42 detaljplaner har antagits/godkänts under 2021. Jämfört med år 2020 innebär det en liten minskning

(3 detaljplaner). Även antalet överklagade bygglovsärenden har varit färre under 2021, från 115 för 2020 till 86 stycken för 2021.

Nämnden har tillsynen över att plan- och bygglagen och de förordningar, föreskrifter, domar och andra beslut som meddelats med stöd av lagen följs. Revisionskontoret har genomfört en granskning av nämndens styrning och uppföljning av tillsynsverksamheten inom bygglov. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden behöver genomföra åtgärder för att hantera den växande ärendekön så att tillsynsärenden handläggs enkelt, snabbt och kostnadseffektivt. Vidare behöver uppföljning av tillsynsverksamheten utvecklas genom mätbara mål. Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden påbörjat ett utvecklingsarbete utifrån lämnade rekommendationer. Bland annat har nämnden fastställt en tillsynsplan. Verksamhetsplan 2022 innehåller två indikatorer med tillhörande årsmål för att följa upp den löpande tillsynsverksamheten.

Under 2021 har antalet bygglovärenden ökat markant. Utfallet blev cirka 8 000 jämfört med cirka 6 500 för ett normalår innan pandemin. Handläggningstakten har ökat med cirka 15 procent (antal ärenden som resulterat i ett beslutat) under 2021 samtidigt som handläggningstiden har minskat. Andelen lovärenden som handlagts inom lagstadgad tid har ökat från 86 till 94 procent. Däremot har andelen anmälningsärenden som handlagts inom lagstadgad tid minskat från 91 procent till 87 procent. Detta förklaras bland annat av en lägre personalbemanning på grund av vakanser samt att pandemin försvårat platsbesök.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för nämndens målbedömning.

2.2 Ekonomiskt resultat

Nämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2021:

Driftverksamhet (mkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021	Avvikelse 2021, %	Budget-avvikelse 2020, %
Kostnader	465,5	472,3	-6,8	1 %	2 %
Varav kostnad för bostadsanpassningsbidrag	80	72	8	10 %	3 %
Intäkter	312,8	348,7	35,9	11 %	-
Verksamhetens nettokostnader	152,7	123,6	29,1	19 %	5 %

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med + 29 mnkr i förhållande till budgeten. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts.

Den huvudsakliga avvikelser återfinns bland intäkterna. Fler större detaljplaner har resulterat i ökade planintäkter. Även intäkterna från bygglovsavgifter har blivit högre än beräknat beroende på en markant ökning av antalet inkomna ärenden.

Kostnaderna för bostadsanpassningsbidrag blev åtta mnkr lägre än budgeterat. Detta är en följd av en minskning i antalet beställda åtgärder till följd av pandemin. Vad gäller nämndens övriga kostnader noteras en avvikelse mot budget med 15 mnkr. Avvikelsen berör planverksamheten och beror på ett ökat användande av plankonsulter.

Prognosen i tertialrapport 2 avviker med sju procent jämfört med årets slutliga utfall. Därmed nås inte stadens årsmål för prognossäkerhet (en procent). Avvikelsen anges vara en följd av ett oförutsett minskat antal beställda åtgärder för bostadsanpassning under hösten som följd av pandemin.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3 Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas granskningen av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns i huvudsak systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Nämnden har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga samt oavsiktliga fel. Vidare finns det i huvudsak riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Årets granskning visar dock att nämnden kan utveckla riskanalyserarbetet för att i högre utsträckning identifiera och hantera risker från hela verksamheten. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder/kontroller som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärdats/åtgärder har föreslagits. Uppföljningen av internkontrollplanen redovisas kortfattat i bilaga till verksamhetsberättelsen. Revisionskontorets verifiering visar att beslutade kontroller och åtgärder i allt väsentligt genomförs i enlighet med vad som redovisas till nämnden.

Nämnden har i huvudsak en tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Årets granskning visar dock att nämnden behöver utveckla uppföljning av tillsynsverksamheten genom att ta fram och systematiskt följa upp mätbara mål för verksamheten. Revisionskontoret noterar att nämnden har fastställt indikatorer för tillsynsverksamheten i verksamhetsplan 2022.

Nämndens prognossäkerhet i årets tertialrapporter har varit bristfällig. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslutet blev sju procent. Avvikelsen beror på en

oförutsedd minskning i antalet beställda bostadsanpassningsåtgärder under hösten till följd av pandemin.

Under året har revisionen även genomfört granskningar som omfattat attesthantering, inköpsprocessen, intäktsprocessen, förtroendekänsliga poster och löneprocessen. Vissa avvikelser har identifierats avseende intäktsprocessen men sammantaget bedöms den interna kontrollen i huvudsak vara tillräcklig i dessa processer.

4 Räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens räkenskaper är rättvisande, upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på övriga granskningar som genomförts under året.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande vilket innebär att de bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vidare vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationer som följts upp under 2021 redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har vidtagit åtgärder eller påbörjat ett utvecklingsarbete utifrån revisionens rekommendationer. Rekommendationer som återstår att slutföras avser delegationsordningen och direktupphandlingar.

Bilaga 1 – Årets granskning

Granskningar under perioden april 2021 - mars 2022

Samverkan i stadsplaneringen (nr 1/2022)

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om åtgärder vidtas för att infria stadens långsiktiga bostadsmål om 140 000 påbörjade bostäder till 2030. Granskningen är inriktad på samverkan i stadsbyggnadsprocessen.

Revisionskontorets samlade bedömning är att åtgärder har vidtagits för att förbättra samverkan inom stadsbyggnadsprocessen. Granskningen visar att samarbete mellan stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden sker på alla nivåer inom organisationerna. Förvaltningarna har organiserats utifrån geografiska områden på ett liknande sätt. Planering och prioritering av bostadsprojekt görs gemensamt.

Granskningen visar vidare att flertalet av de beslut som påverkar måluppfyllelsen i bostadsmålen tas sent på året i stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden, vilket skapar en ojämn arbetsbelastning.

Den systematiska erfarenhetsåterföring som enligt Ledstängen ska genomföras vid två tillfällen i respektive projekt, är inte fullt ut implementerad. Få uppföljningar har genomförts under året.

Revisionskontoret kan sammanfattningsvis konstatera att det i genomsnitt behöver påbörjas byggnation av 8 500 bostäder varje år under perioden 2022 till 2030 för att nå det övergripande bostadsmålet. Planeringsförutsättningar bedöms finnas och samverkan inom stadsbyggnadsprocessen har utvecklats för att koordinera arbetet.

Stadsbyggnadsnämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstängen.
- Se över samverkan och arbetssätt i syfte att få ett jämnare arbetsflöde under året.

Tillsyn inom bygglovsverksamhet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om stadsbyggnadsnämndens styrning och uppföljning av tillsynsverksamheten är tillräcklig för att säkerställa att förvaltningslagens allmänna krav på ärendehandläggning uppfylls (förvaltningslagen (2017:900) § § 9, 11 och 12). Det vill säga att ärenden handläggs enkelt, snabbt och kostnadseffektivt utan att rättssäkerheten eftersätts.

Den samlade bedömning är att nämndens styrning och uppföljning av tillsynsverksamheten inte är helt tillräcklig. Även om nämnden har vidtagit vissa åtgärder, visar granskningen att dessa inte har varit tillräckliga, då ärendekön fortsätter att växa.

Stadsbyggnadsnämndens tillsynsansvar omfattar tillsyn enligt Plan- och bygglagen (2010:900), obligatorisk ventilationskontroll, hissar samt enkelt avhjälpna hinder. Sedan 2018 är tillsynsverksamheten samlad i en enhet inom bygglovsavdelningen. Granskningen visar att det finns riktlinjer, rutiner, kompetens och intern styrning avseende tillsynsverksamheten. Intervjuade uppger att styrdokumenterna är ändamålsenliga, av hög kvalitet och stödjer handläggningen. Inom enheten pågår även ett utvecklingsarbete, bland annat har processkartläggningar genomförts och en digital bygglovshandbok håller på att implementeras. Vidare finns arbetssätt för prioritering och fördelning av ärenden, där ärenden som innebär fara för liv och hälsa prioriteras högst. Övriga ärenden prioriteras utifrån när de inkommit, i enlighet med Plan- och bygglagen.

Granskningen visar dock att inte alla tillsynsärenden handläggs i enlighet med förvaltningslagens allmänna krav. Redan vid bildandet av tillsynsenheten fanns en ärendekö, vilken har ökat övertid då det inkommer fler ärenden än vad som avslutas. I maj 2021 uppgick ärendekön till 972 ärenden. Verifiering av 15 ärenden som avslutats under 2021 visar att det finns ett flertal ärenden där lång tid passerat från att tillsynsanmälan inkommit till att handläggning startat och beslut fattats. Den genomsnittliga handläggningstiden (från att ärendet inkommer till att beslut har fattats) för de 15 ärenden som ingår i stickprovet är 541 dagar. Sex av ärendena har en handläggningstid som överstiger två år. Däremot visar verifieringen inga brister i handläggningen, utifrån förvaltningslagens krav, när det gäller de ärenden där handläggningen påbörjas direkt i samband med att anmälan inkommer. Det vill säga de ärenden som prioriteras högst, då de riskerar liv och hälsa.

I fullmäktiges budget 2021 beviljades nämnden ökade kostnader om 1 mnkr för tillsynsverksamhet. Granskningen visar att den ettåriga

budgetförstärkningen bland annat använts till att utveckla en tillsynsplan för att systematisera tillsynsarbetet. Planen innehåller bland annat förslag på hur den omfattande ärendekön skulle kunna hanteras genom ett flerårigt projekt. Det skulle innebära behov av ökat antal resurser under projektiden, samt åtgärder för att förändra arbetssätt. Vidare konstateras att om inflödet av inkomna ärenden är i nivå med tidigare år, behöver verksamheten ytterligare resursförstärkning för att ha förutsättning att handlägga samtliga inkommande ärenden. Tillsynsplanen har inte behandlats av nämnden. Av intervjuer framgår att syftet med planen är att utgöra underlag till verksamhetsplan 2022 och arbetet framåt.

Granskningen visar vidare att det sker en systematisk uppföljning och kontroll av tillsynsverksamheten inom förvaltningen. Däremot sker ingen dokumenterad redovisning till nämnden. Enligt intervjuer och dokumentgranskning framgår att nämnden har kännedom om förutsättningarna för den anslagsfinansierade delen av nämndens verksamhet. Däremot innehåller nämndens verksamhetsplan inga specifika mål, indikatorer eller andra uppföljningskrav rörande tillsynsverksamheten. Det är viktigt att nämnden systematiskt följer upp all sin verksamhet, inte minst för att vid behov kunna vidta åtgärder.

Stadsbyggnadsnämnden rekommenderas att:

- Vidta åtgärder för att hantera den växande ärendekön så att tillsynsärenden handläggs enkelt, snabbt och kostnads-effektivt.
- Utveckla nämndens uppföljning av tillsynsverksamheten genom att ta fram och systematiskt följa upp mätbara mål för verksamheten.

Attesthantering i ekonomisystemet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen avseende attesthantering i ekonomisystemet Agresso. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process. Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning som överensstämmer med registrerade attesträtter i ekonomisystemet. Det finns även ett attestkort för förvaltningschefen.

Intäktsprocessen – försäljning av verksamhet

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i intäktsprocessen avseende försäljning av verksamhet. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen inte är

helt tillräcklig i granskad process. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och stickprovskontroll av 16 fakturor. Granskningen visar att pris/fakturerat belopp överensstämmer med överenskomna villkor/avtal för samtliga granskade fakturor. Vidare visar verifieringen att fakturering har skett i enlighet med överenskomna villkor/avtal, att betalning har skett vid rätt tidpunkt samt att transaktionerna var rätt konterade. Dock noterades mindre avvikelse gällande bokföringstidpunkt då en av 16 granskade verifieringar bokförts i fel period. Samtliga verifieringar uppfyller kraven i Lag om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och stadens regler. Vid tiden för granskningen framgick det dock inte av nämndens delegationsordning vem som är behörig att makulera fakturor. Detta har justerats när nämndens delegationsordning reviderades i december 2021. Vidare visade stickprovet att makulering av fakturor inte skett i enlighet med stadens regler.

Stadsbyggnadsnämnden rekommenderas att:

- Se till att bokföring görs vid rätt tidpunkt/rätt redovisningsperiod samt att makulering sker i enlighet med stadens regler.

Inköpsprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i inköpsprocessen med fokus på köp av reparationer och underhåll, städverksamhet samt programvaror/licenser. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process. Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna i allt väsentligt är korrekt hanterade avseende prestation, bokföringsunderlag, betalning samt kontering. I granskningen har inget framkommit som tyder på avsteg från lagen om offentlig upphandling eller stadens regler avseende inköp. Vidare sker löpande avstämningar mellan leverantörsreskontra och huvudbok. Detta görs av serviceförvaltningen på uppdrag av stadsbyggnadsnämnden. Kontrollerna dokumenteras och serviceförvaltningen ska meddela eventuella avvikelser till stadsbyggnadskontoret.

Löneprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen i löneprocessen. Utifrån genomförd granskning är bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen uppger att de till stora delar genomför de kontroller som framgår av stadens riktlinjer. Alla kontroller dokumenteras dock inte vilket gör det svårt att vid en efterhandskontroll följa upp huruvida de genomförts eller inte. I syfte att stärka den interna kontrollen bör genomförda kontroller dokumenteras för att möjliggöra uppföljning av följsamheten till riktlinjerna. I genomförd "walk-through"-granskning och registeranalys har inga väsentliga avvikelser noterats.

Förtroendekänsliga poster

En granskning av förtroendekänsliga poster har genomförts omfattande 16 transaktioner som rör resor och konferenser, utbildning samt representation. Utifrån genomförd granskning är bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig i granskad process

Samtliga granskade transaktioner har kunnat verifieras utan anmärkning avseende, i tillämpliga delar, kontering, syfte, deltagarlista, momsavdrag samt attest. Inriktning och omfattning är rimlig.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2014 ÅR 2016	Faktureringsrutiner Nämnden bör komplettera rutinbeskrivningar/anvisningar med de förändringar som översynen av faktureringsprocesserna leder till.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder. Nya arbetssätt och ansvarsfördelning har implementerats. Under 2021 har samtliga fakturahanteringsprocesser kartlagts och dokumenterats i en rapport som färdigställdes i december 2021. Av kartläggningen framgår att majoriteten av processerna har dokumenterade rutinbeskrivningar men att det saknas för ett fåtal. Mer formella rutinbeskrivningar planeras att färdigställas under våren 2022 för de processer där detta saknas.
ÅR 2016	Informationssäkerhet Nämnden bör kontinuerligt genomföra informationsklassificeringar och riskanalyser samt koppla klassificeringen till arbetet med riskanalysen. Vidare bör nämnden tydliggöra hur incidenthantering, uppföljning och rapportering gällande informationssäkerhet ska ske.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder utifrån lämnade rekommendationer. Utvecklingsarbetet pågår. Utöver informationssäkerhet pågår även arbete med säkerhetsskydd. Revisionskontorets uppföljning visar att rutin för incidentrapportering har tydliggjorts på intranätet samt att det sker löpande uppföljning och rapportering av informationssäkerhet inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning. Det pågår en översyn av organisationen och en säkerhetschef kommer att anställas.
ÅR 2017 ÅR 2019	Delegationsordning Nämnden bör genomföra uppföljning och kontroll av beslut fattade med stöd av delegation från nämnden. Vidare rekommenderas nämnden att utveckla former för att säkerställa att alla beslut som fattas med stöd av delegation anmäls på ett tillfredsställande sätt.		X		Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder men att det kvarstår att implementera ny rutin för uppföljning och kontroll av delegationsbeslut. Under 2021 beslutade stadsbyggnadsnämnden om en ny delegationsordning som tydliggör hur beslutsfattandet är delegerat från nämnd till delegat. Det pågår ett arbete med att uppdatera mallar för delegationsbeslut för att säkerställa att beslutsfattandet hänvisar till aktuell delegationsordning. För att säkerställa att beslutsfattandet följer delegationsordningen samt att delegationsbeslut anmäls på ett tillfredsställande sätt har en plan för uppföljning av delegationsbeslut tagits fram som ska genomföras under 2022. Utifrån den mer omfattande uppföljning som är planerad att genomföras under våren 2022, kommer en rutin tas fram för löpande stickprovskontroller.
ÅR 2017	Diarieföring Nämnden bör införa rutiner för att säkerställa och följa upp att svaren på allmänhetens klagomål och synpunkter diarieförs samt att svarstiderna är i enlighet med förvaltningslagen.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden har vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån lämnad rekommendation. Under året har en rutin för uppföljning av hantering av synpunkter klagomål i stadsbyggnadskontoret implementerats. Det pågår också en rekrytering för att förstärka stabsfunktionen som ansvarar för uppföljningen. Rutinen innebär en löpande (veckovis) kontroll av hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål.

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2018	Direktupphandling Nämnden måste säkerställa att direktupphandlingar genomförs i enlighet med LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling vad gäller konkurrensutsättning, seriositetsprövning och dokumentation.		X		Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder utifrån lämnad rekommendation. Visst utvecklingsarbete kvarstår, bl.a. med att i delar utveckla dokumentationen av direktupphandlingar. Nya riktlinjer för upphandling och inköp kommer att fastställas av nämnden i början av 2022. Av riktlinjerna framgår bland annat att upphandlingsfunktionen på ekonomienheten ska kontaktas vid direktupphandling, oavsett värde. Vidare framgår att alla direktupphandlingar över 30 000 kronor ska genomföras av upphandlingsfunktionen och konkurrensutsättas. Det framgår även att seriositetskontroller ska genomföras innan avtal tecknas samt att alla direktupphandlingar ska dokumenteras i framtagna mallar och diarieföras. Ekonomienheten gör regelbundna kontroller bland annat av att det finns inköpsorder och avtal för alla fakturor. Revisionskontoret har genomfört ett stickprov omfattande tio direktupphandlingar. Verifieringen visar att det finns exempel på direktupphandlingar överstigande 30 tkr som inte har konkurrensutsatts och där det saknas motivering till avsteget. Vidare behöver nämnden i delar utveckla dokumentationen av direktupphandlingar, med fördel genom att fullt ut tillämpa framtagna mall.
ÅR 2019	Bygglovshantering Nämnden behöver försäkra sig om att pågående utvecklingsarbete gällande bygglovshantering leder till att lagstadgad handläggningstid för bygglovsansökningar uppnås.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån lämnad rekommendation. Andelen lovärenden som handlagts inom lagstadgad tid har ökat från 86,4 procent till 94 procent. Nämnden följer löpande upp utvecklingsarbetet inom bygglovsavdelningen. Indikatorer med årsmål har fastställts för andel anmälningsärenden respektive lovärenden som handläggs inom lagstadgade handläggningstider. Nyckeltal såsom omloppstid och genomsnittlig handläggningstid följs upp. Ytterligare nyckeltal har tagits fram och följs upp månadsvis inom avdelningen och enheterna. Under 2021 har en ny e-tjänst för bygglov lanserats.
ÅR 2019	Konsultanvändning Nämnden rekommenderas att i större utsträckning säkerställa att det sker avstämningar mellan avtal och fakturor vid konsultanvändning.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån lämnad rekommendation. Förslag till nya riktlinjer för upphandling och inköp respektive avtalsförvaltning ska nämndbehandlas under 2022. Riktlinjerna överensstämmer med stadens riktlinjer och styrdokument. Nämndens systemutnyttjande följs upp och stickprov görs månadsvis av konsultfakturor där bland annat avstämning mellan avtal och faktura kontrolleras.
ÅR 2020	Förtroendekänsliga poster Nämnden rekommenderas att säkerställa att planerade åtgärder genomförs avseende intern kontroll gällande förtroendekänsliga poster.	X			Granskning under 2021 av förtroendekänsliga poster har inte identifierat några avvikelser. Den interna kontrollen i hanteringen bedöms vara tillräcklig

Årsrapport 2021- Stadsbyggnadsnämnden
16 (21)

Årsrapport	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
ÅR 2021	<p>Tillsyn inom bygglovsverksamheten Nämnden rekommenderas att vidta åtgärder för att hantera den växande ärendekön så att tillsynsärenden handläggs enkelt, snabbt och kostnadseffektivt. Vidare att utveckla nämndens uppföljning av tillsynsverksamheten genom att ta fram och systematiskt följa upp mätbara mål för verksamheten.</p>		X		<p>Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder och påbörjat ett utvecklingsarbete utifrån lämnade rekommendationer. Fortsatt uppföljning kommer att ske 2022.</p> <p>Nämnden har fått en budgetförstärkning om 6,5 mnkr för tillsynsverksamheten i budget 2022. Ett projekt för att hantera ärendekön (cirka 850 ärenden som ska handläggas av projektteamet) kommer att genomföras. Uppföljning kommer att ske med stöd av nyckeltal. Resultatet från projektet kommer att rapporteras till nämnden i tertiärrapporteringen. I verksamhetsplan 2022 har nämnden fastställt två indikatorer med tillhörande årsmål för att följa upp den löpande tillsynsverksamheten.</p>
ÅR 2021	<p>Intäktprocessen Nämnden rekommenderas säkerställa att bokföring görs vid rätt tidpunkt/i rätt redovisningsperiod samt att makulering av fakturor sker i enlighet med stadens regler.</p>				Följs upp 2022.

Revisionsprojekt

Revisionsprojekt	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
Nr 7/2018	Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service Nämnden bör utveckla processer när det gäller att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation. Detta för att säkerställa att samhällsinformationen blir tillgänglig oavsett funktionsförmåga.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder utifrån lämnad rekommendationen. Under året har en rad aktiviteter genomförts, exempelvis utbildnings- och informationsinsatser, nämndens styrdokument har tillgänglighetsanpassats och alla mallar i dokumenthanterings-systemet är anpassade för att uppnå tillgänglig publicering i plan- och byggtjänsten. Vidare har kontorsledningen beslutat om en ansvarsstruktur för upprätthållandet av kontinuerlig digital tillgänglighet.
Nr 5/2019	Implementering av dataskyddsförordningen Nämnden bör utveckla styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Vidare informationsklassa sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar.	X			Den uppföljande granskningen visar att nämnden vidtagit åtgärder för att hantera de brister som framkom i revisionskontorets granskning av implementering av dataskyddsförordningen. En rad åtgärder har vidtagits vilka utgått från den framtagna handlingsplanen och årshjulet. Nämnden har ett dataskyddsbud, vars uppdrag är att stödja och granska förvaltningens hantering av personuppgifter. Under 2020 inrättades rollen dataskyddssamordnare, vilket är en mer operativ funktion som stödjer hela kontoret. Kontoret har genomfört informations- och utbildningsinsatser för att höja kunskapen hos medarbetarna. I syfte att säkerställa en korrekt hantering av personuppgifter i nämndens olika verksamheter har en översyn genomförts av styrande dokument, rutiner och anvisningar, vilket inneburit revideringar och uppdateringar. Kontorets rutin för incidentrapportering har också uppdaterats och tydliggjorts på intranätet. Revisionskontorets uppföljning visar också att det sker en löpande inventering av personuppgiftsbehandlingar och registerförteckningen är uppdaterad. Dataskyddsbudet har även genomfört löpande revision av densamma. Den handlingsplan som togs fram för året har följts upp. Uppföljningen visar att ett flertal åtgärder är slutförda, några är pågående och en åtgärd har ännu inte genomförts.
Nr 1/2021	Översiktsplanens styrkraft Nämnden rekommenderas att säkerställa att SVA-modellen tillämpas i samtliga nystartade projekt. Vidare utveckla analyserna och bedömningar kopplat till översiktsplanen i start-PM samt säkerställa att det framgår vilken del av utbyggnadsstrategin som är aktuell. Nämnden rekommenderas även att tydliggöra prioriteringar av planstarter i förhållande till översiktsplanen på ett samlat sätt samt se över möjligheten att komplettera modellen för uppföljning av översiktsplanen med underlag från samtliga stadsdelsnämnder samt en samlad uppföljning och analys av socialt värdeskapande stadsutveckling.				Följs upp under 2022.

Revisions- projekt	Rekommendation	Ja – vidtagit åtgärder	Delvis – vidtagit åtgärder	Nej – inte vidtagit åtgärder	Kommentar
Nr 1/2022	Samverkan i stadsplaneringen Stadsbyggnadsnämnden rekommenderas att säkerställa att erfarenhetsåterföring sker i enlighet med Ledstången. Vidare att se över samverkan och arbetssätt i syfte att få ett jämnare arbetsflöde under året.				Följs upp 2022

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan

1. tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas,
2. rikta anmärkning,
3. avstyrka att ansvarsfrihet beviljas.

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i allt väsentligt tillfredsställande, delvis tillfredsställande eller inte tillfredsställande.

I allt väsentligt tillfredsställande Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.

Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning, delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ekonomisk ställning.
- Räkenskaper är upprättade enligt lagstiftning och god redovisningssed.

Bedömning

Bedömningen är antingen rättvisande eller inte rättvisande.

Rättvisande	Bedömningsmålen är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.
Inte rättvisande	Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.